

Ex oriente lux

POLONIA CHARKOWA

Nr 8 (166)
2016 r.

PISMO STOWARZYSZENIA KULTURY
POLSKIEJ W CHARKOWIE

www.polonia.kharkov.ua

С 17 по 30 августа 2016 года слушатели курсов Полонии Харькова изучали польский язык на базе Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach (Естественно-гуманитарный университет в Седльце).

Cd. na str.10-11

W numerze m. in.:

- Andrzej Duda w Kijowie z okazji 25. rocznicy niepodległości Ukrainy
- 1000 lat między Dnieprem i Wisłą
- Rocznica Powstania Warszawskiego

- Нові правила видачі робочих віз
- Эффективные методы преподавания польского языка
- Kuchnia polska: chłodnik

Andrzej Duda w Kijowie z okazji 25. rocznicy niepodległości Ukrainy

Powitanie na lotnisku

Uroczystości otworzyła parada, w której uczestniczyło około 4 tysięcy żołnierzy Ukraińskich Sił Zbrojnych i Gwardii Narodowej MSW Ukrainy oraz funkcjonariusze policji. Główną ulicą Kijowa, Chreszczatykiem, przemaszewali także żołnierze litewsko-polsko-ukraińskiej brygady LIT-POLUKRBRIG.

Oddzielną kolumną przed zgromadzonymi przeszli weterani walk z prorosyjskimi separatystami w Donbasie. W

paradzie wzięło udział ponad 200 pojazdów wojskowych, w tym czołgi, transportery opancerzone, haubice i wyrzutnie raketowe.

Prezydent Duda przybył na Ukrainę we wtorek na zaproszenie prezydenta tego kraju Petra Poroszenki.

Prezydent Petro Poroszenko złożył na ręce prezydenta Andrzeja Dudy podziękowania za wsparcie międzynarodowe, udzielane Ukrainie w trakcie konfliktu wokół zaanektowanego przez

W Kijowie odbyły się uroczystości z okazji 25. rocznicy uchwalenia Aktu Niepodległości Ukrainy. Gościem obchodów był Andrzej Duda, prezydent Polski, która ćwierć wieku temu jako pierwsze państwo uznała niezawisłość Ukrainy.

Rosję Krymu i opanowanych przez prorosyjskich separatystów obszarów Donbasu.

Następnie odbyły się rozmowy dwustronne prezydentów Dudy i Poroszenki, które dotyczyły tematów bieżących, m.in. pokoju na Ukrainie, perspektyw stabilizacji dla całego regionu, stosunków polsko-ukraińskich i relacji Ukraina-UE. Prezydenci przyjęli wspólną deklarację, odnoszącą się do 25-lecia relacji polsko-ukraińskich.

Po wizycie w Akademii Dyplomatycznej Prezydent RP uczestniczył w przyjęciu z okazji 25-lecia Niepodległości Ukrainy zorganizowanym w Soborze Mądrości Bożej.

Uroczystość przekazania krzyża pamięci Polaków zamordowanych na ziemiach ukraińskich była ostatnim punktem wizyty polskiego prezydenta w Kijowie.

PAP

WSPÓLNA DEKLARACJA

Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezydenta Ukrainy przyjęta w Kijowie, 24 sierpnia 2016 r. w dniu obchodów 25. rocznicy Niepodległości Ukrainy

My, Prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy w dniu obchodów 25. rocznicy Niepodległości Ukrainy:

- podkreślając silne kulturowe i historyczne więzi łączące nasze Narody oraz odnajdując głęboki wymiar symboliczny w fakcie, że Polska jako pierwszy kraj na świecie uznała niepodległość wolnej Ukrainy;

- pragnąc rozwijać wielowymiarową współpracę wolnej Polski i wolnej Ukrainy oraz umacniać dobrosąsiedzkie relacje

Narodu Polskiego i Narodu Ukraińskiego, co jest gwarancją bezpieczeństwa i stabilności w Europie;

- wysoko oceniając osiągnięcia ostatnich dwudziestu pięciu lat w rozbudowie stosunków dwustronnych i uznając, że ustanowienie i rozwój partnerstwa strategicznego jest bezalternatywnym wyborem historycznym, a rozszerzenie i pogłębienie współpracy ma szerokie perspektywy, ogromny potencjał i odpowiada największym interesom obu państw i ich

Narodów;

- wnosząc znaczący wkład w rozbudowę wspólnej demokratycznej Europy i dążąc do rozszerzania sąsiedzkiej sieci powiązań gospodarczych, politycznych, kulturalnych i społecznych;

- odnotowując obecność tragicznych stron w historii polsko-ukraińskich stosunków oraz doceniając wagę konstruktywnego polsko-ukraińskiego dialogu, opartego na prawdzie historycznej oraz wysiłkach polskich i ukraińskich polityków, historyków, intelektualistów, i hierarchów kościelnych, aktywnie uczestniczących w procesie pojednania i porozumienia w kwestiach historycznych;

– pamiętając o naszych chrześcijańskich korzeniach, potwierdzając, że dialog polsko-ukraiński powinien opierać się na uzgodnionej formule etycznej: pojednania i porozumienia naszych Narodów i mając w pamięci lekcje rozumienia historii i tożsamości, których udzielał nam św. Jan Paweł II, a szczególnie słowa wypowiedziane w Kijowie: „Najbardziej gorącym pragnieniem, rodzącym się w mym sercu jest, aby błędy przeszłych dni nie powtórzyły się w przyszłości. Oby ich pamięć nie była przeszkodą w drodze do wzajemnego poznania się, które jest źródłem braterstwa i współpracy.”

Uznajemy, że uchwalenie 24 sierpnia 1991 roku przez Radę Najwyższą Ukrainy Aktu ogłoszenia niezależności Ukrainy, przyjęcie którego zostało poparte przez zdecydowaną większość ukraińskiego społeczeństwa w referendum 1 grudnia 1991 r., otworzyło nową kartę historii relacji między niepodległą Polską i niepodległą Ukrainą.

Oświadczamy, że będziemy kontynuować rozwój naszych stosunków zgodnie z Traktatem o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy, podpisanym w Warszawie 18 maja 1992 r., uznając integralność terytorialną Polski i Ukrainy oraz nienaruszalność granic naszych państw, jak również „doceniając znaczenie przyjaznych stosunków polsko-ukraińskich dla budowania solidarności europejskiej”.

Uznajemy, że przywrócenie pokoju na Ukrainie ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa wszystkich państw europejskich, w tym Polski.

Uświadamiamy sobie naszą odpowiedzialność za umacnianie bezpieczeństwa i stabilności na kontynencie europejskim wobec aktualnych wyzwań i zagrożeń, spowodowanych agresją Rosji wobec Ukrainy i okupacją części jej terytorium.

Potwierdzamy niezmienną pozycję Rzeczypospolitej Polskiej we wspieraniu wysiłków Ukrainy w celu przywrócenia jej integralności terytorialnej.

Potwierdzamy, iż Ukraina uznaje za istotną aktywną rolę i znaczenie Polski w poszukiwaniu trwałego rozwiązania na rzecz stabilności i pokoju w regionie, a strona polska uważa, że niepodległość

Ukrainy ma zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa i niepodległości Polski.

Apelujemy do wspólnoty międzynarodowej o wzmożenie wysiłków, w tym polityki sankcji wobec agresora, w celu przywrócenia przestrzegania naruszonego prawa międzynarodowego i zaprzestania agresji wobec Ukrainy.

Podkreślamy kluczową rolę jedności transatlantycznej w zapewnieniu bezpieczeństwa i stabilności w Europie i na świecie, potwierdzamy wsparcie dla polityki „otwartych drzwi” NATO i uznajemy prawo i perspektywę Ukrainy co do nabycia w przyszłości pełnoprawnego członkostwa w NATO, zgodnie z wolą Narodu Ukraińskiego.

Uznajemy, że ważnym czynnikiem współpracy polsko-ukraińskiej jest Umowa Stowarzyszeniowa UE-Ukraina, która powinna jak najszybciej nabrać mocy prawnej. Polska konsekwentnie wspierała Ukrainę przez 20 lat na trudnej drodze do eurointegracji od momentu nawiązania przez Kijów stosunków z Unią Europejską w 1994 r. i będzie nadal wspierała Ukrainę w realizacji jej eurointegracyjnego kursu.

Oświadczamy, że Polska popiera wprowadzenie w relacjach między Unią Europejską a Ukrainą ruchu bezwizowego jako skutecznego działania sprzyjającego rozszerzaniu kontaktów międzyludzkich.

Deklarujemy gotowość do współdziałania w realizacji aktywnej polityki w Europie Środkowowschodniej, która służy realizacji interesów naszych państw i wzmocnieniu znaczenia regionu i jest kluczem do stabilności całego kontynentu.

Podkreślamy znaczenie tego, że Polska konsekwentnie wspierała i będzie wspierać Ukrainę na jej drodze głębokiej transformacji i reform strukturalnych, potwierdzając gotowość dalszej współpracy oraz udzielania wszechstronnej pomocy w realizacji ambitnego programu modernizacji państwa ukraińskiego, a władze Ukrainy gotowe są aktywnie wspierać ekonomiczne partnerstwo z Polską w zakresie inwestycji i współpracy gospodarczej opartych na zasadzie otwartości i przejrzystości.

Odnotowujemy, że od czasu upadku żelaznej kurtyny miliony Polaków i Ukraińców spotykało się, razem uczyło się

i pracowało, żyło razem rozwijając bogatą sieć kontaktów łączących nasze państwa, naszych intelektualistów, artystów, przedsiębiorców – nasze społeczeństwa. Uznajemy siłę i stabilność tych więzi, czego dowodem było bezapelacyjne poparcie Polaków dla Ukraińców walczących podczas Pomarańczowej Rewolucji i Rewolucji Godności o wolność i demokrację.

Deklarujemy gotowość dalszej współpracy w zakresie wspierania i ochrony praw polskiej i ukraińskiej mniejszości narodowych, aby Polacy na Ukrainie i Ukraińcy w Polsce mogli w pełni realizować się jak społeczności pielęgnujące swoje tradycje narodowe, ojczysty język i kulturę.

Potwierdzamy gotowość do kontynuacji współpracy między ośrodkami prezydenckimi na tradycyjnej płaszczyźnie stosunków polsko-ukraińskich, którą tworzą zarówno spotkania na najwyższym szczeblu, jak też cykliczne rozmowy w formule funkcjonującego od roku 1993 Komitetu Konsultacyjnego Prezydentów Polski i Ukrainy, który określa wielosektorowy Plan Współpracy Polsko-Ukraińskiej na kolejne lata.

My, Prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy, w dniu obchodów 25. rocznicy Niepodległej Ukrainy, potwierdzamy obopólnie strategiczny charakter naszych relacji i deklarujemy, że chcemy nadal budować polsko-ukraińskie sąsiedztwo na zasadach wspólnego rozwoju cywilizacyjnego, który stanie się trwałym spoiwem naszych relacji, gwarantując obecnym i przyszłym pokoleniom Polaków i Ukraińców poczucie wzajemnego zaufania, zgody i bezpieczeństwa.

**Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzej DUDA**

Prezydent Ukrainy Petro POROSZENKO

Rocznica Powstania Warszawskiego

1 sierpnia 2016 roku obchodzimy 72. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego.

1 sierpnia 1944 roku na rozkaz Komendanta Głównego Armii Krajowej, gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora”, w Warszawie wybuchło powstanie. Przez 63 dni powstańcy prowadzili z wojskami niemieckimi heroiczną i osamotnioną walkę, której celem była niepodległa Polska, wolna od niemieckiej okupacji i sowieckiej dominacji.

Powstanie to było największą akcją zbrojną podziemia w okupowanej przez Niemców Europie. Planowane na kilka dni, trwało ponad dwa miesiące. Jego nadrzędnym celem było wyzwolenie stolicy spod niezwykle brutalnej niemieckiej okupacji, pod którą znajdowała się od września 1939 roku.

Do walki w stolicy przystąpiło ok. 40-50 tys. powstańców, jednak zaledwie co czwarty z nich rozpoczął ją z bronią w ręku.

Na wieść o powstaniu Reichsführer SS Heinrich Himmler wydał rozkaz, w którym stwierdzał: „Każdego mieszkańca należy zabić, nie wolno brać żadnych jeńców. Warszawa ma być zrównana z ziemią i w ten sposób ma być stworzony zastraszający przykład dla całej Europy”. W czasie walk w Warszawie zginęło ok. 18 tysięcy powstań-

ców, a 25 tysięcy zostało rannych. Poległo również ok. 3,5 tys. żołnierzy z Dywizji Kościuszkowskiej.

Straty ludności cywilnej były ogromne. Pozostałych przy życiu mieszkańców Warszawy, około pół miliona, wypędzono z miasta, które po powstaniu zostało niemal całkowicie zburzone. Specjalne oddziały niemieckie, używając dynamitu i ciężkiego sprzętu, jeszcze przez ponad trzy miesiące metodycznie niszczyły resztki ocalałej zabudowy.

Do niemieckiej niewoli poszło ponad 15 tys. powstańców, w tym 2 tys. kobiet. Wśród nich niemal całe dowództwo AK, z gen. AK, Komorowskim.

W prasie wychodzącej podczas Powstania Warszawskiego dominowała nadzieja wywalająca w ludziach najlepsze cechy. W „Dniu Warszawy”, czytać można było, że jedna z mieszkanki Warszawy znalazła większą ilość gotówki w złocie i przekazała ją do oddziału wojskowego. „Robotnik” znów informował, że „bywają tacy, którzy nie chcą pracować, nie chcą dzielić się swym mieszkaniem z bezdomnym”, ale też „w większości społeczeństwo Warszawy zrozumiało, iż pomoc pogorzelcom, bezdomnym i głodnym jest

pierwszym obowiązkiem - bo w każdej chwili może się znaleźć w podobnej sytuacji i sam potrzebować będzie pomocy”.

W czasie powstania legło w gruzach 25 proc. miasta, ale po nim przez kilka miesięcy, Niemcy z wielką chciwością rabowali, palili i wyburzali dom po domu. Zburzyli 72 proc. zabudowy przemysłowej, pałace, biblioteki, archiwa, muzea – 90 proc. zabytków. Niezwykle łapczywie rabowali wszystko, włącznie z kablami telefonicznymi i torami kolejowymi. Wywieźli do Niemiec 45 tys. wagonów kolejowych i kilka tysięcy ciężarówek mienia prywatnego oraz państwowego, które znanym złodziejskim zmysłem tajemnie pochowali.

Po nich weszli ich byli sprzymierzeńcy, równie chciwi i głodni bogacenia się, Sowietci, kontynuując dalsze wyburzanie i rabunek. Jedni złoczyńcy godni byli drugich. Mieszkanka Warszawy, dziś sędziwa Ewa Mazur z Solca, będąc wtedy dzieckiem, pamięta, że kiedy wraz z mamą i braciszkiem pod lufami żołnierzy niemieckich opuszczali dywiącą Warszawę, udając się do Pruszkowa, to w pewnym momencie natrafili na dużą białą płachtę leżącą na ziemi, na którą Niemcy kazali wyrzucać zegarki, pieniądze, pierścionki, kolczyki, złote przedmioty. I dodaje: „ – Tego już w niemieckim serialu „Nasze matki, nasi ojcowie”, twórcy nie pokazali-

Red. Mariusz MED PIELKA
(Agencja informacyjna „Polonia”)

15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego

Wielka defilada w Warszawie

Uroczysta defilada wojskowa, wręczenie nominacji generalskich i odsłonięcie na Grobie Nieznanego Żołnierza tablicy upamiętniającej „Żołnierzy Wyklętych” to główne punkty centralnych obchodów święta Wojska Polskiego i 96. rocznicy Bitwy Warszawskiej 1920 r.

Podczas uroczystości przed Belwederem, który w 1918 r. był siedzibą Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, prezydent Andrzej Duda dziękował żołnierzom za „piękną służbę dla Ojczyzny”, szczególnie podczas szczytu NATO w Warszawie i Światowych Dni Młodzieży w Krakowie.

– Świat zobaczył, że Polska jest państwem pięknym, silnym, które potrafi nie tylko zorganizować wielkie międzynarodowe wydarzenie, ale potrafi także zapewnić bezpieczeństwo, gdzie żadne bardziej czy mniej czarne scenariusze nie zrealizują się właśnie dzięki męstwu, roztropności i mądrej służbie polskich żołnierzy i innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo naszego kraju – mówił prezydent.

– Chylę przed wami czoła. Dziękuję za tę wierną służbę dla naszego kraju. Dziękuję za budowanie pięknego wizerunku Polski. Dziękuję za zapewnienie bezpieczeństwa nam wszystkim i naszym gościom – powiedział Duda do żołnierzy.

Nawiązując do 96. rocznicy Bitwy Warszawskiej, prezydent podkreślał, że w 1920 r. Polacy tak bardzo pragnęli wreszcie „mieć swoje państwo, w którym będą traktowani podmiotowo, w którym będą obywatelami pierwszej kategorii, które będzie może wreszcie państwem równych szans, sprawiedliwym, Rzeczpospolitą Polaków o różnych poglądach, o różnych wyzwaniach”.

W defiladzie, która przemaszerowała Alejami Ujazdowskimi wzięło udział blisko 1,5 tys. żołnierzy, ponad 150

pojazdów wojskowych oraz ponad 50 samolotów i śmigłowców.

Z okazji tegorocznych obchodów święta Wojska Polskiego warszawiacy mogli w poniedziałek wziąć udział m.in. w pikniku żołnierskim w Parku Agrykola oraz Festynie Patriotycznym „Nam twierdzą będzie każdy próg”, który odbył się na Placu Teatralnym. Podczas festynu wykonywane były pieśni patriotyczne i wojskowe, częstowano też grochówką.

polskieradio.pl

1000 lat między Dnieprem i Wisłą

Tłum wiwatował na cześć Naczelnika, wojsko prezentowało broń, zabrzmiał Dzwon Zygmunta

Odstąpienie w lipcu 1792 r. króla Stanisława Augusta Poniatowskiego od reformatorów i przyłączenie się do targowiczán nie uratowało Rzeczypospolitej. Władze konfederacji targowickiej pod dyktando posła rosyjskiego przeprowadziły likwidację dzieła Konstytucji 3 Maja.

Wojska rosyjskie dokonywały wielu grabieży, połączonych z represjami politycznymi. Nastąpiło załamanie gospodarcze i finansowe państwa. Upadło siedem największych banków warszawskich, galopowała drożyzna żywności. Targowiczanie wprowadzili cenzurę, zakazując wyrażania opinii krytycznych wobec rządów konfederacji targowickiej i Katarzyny II (tytułowanej oficjalnie „Najjaśniejszą Imperatorową”), a nawet jej czeladzi.

Zlikwidowano postępową prasę, w księgarniach przeprowadzano spisy książek zakazanych. Nastąpiło przerwanie kontaktów kulturalnych z Europą Zachodnią. Zmuszono do wyjazdu ze stolicy francuskiego posła.

Policja represjonowała najmniej objaw sympatii dla rewolucji francuskiej, od której wiało grozą na monarchistów. Polskie społeczeństwo nie zachowało się potulnie wobec okupantów – swą pogardę dla nich okazywali poprzez m.in. bojkot towarzyski – np. dowódca wojsk rosyjskich w Warszawie, gen. Michał Kachowski nie mógł

zorganizować balu, ponieważ damy polskie odmówiły przyjęcia zaproszeń.

W 1793 r. Sejm grodzieński* sformalizował przeprowadzenie II rozbioru Polski – tym razem Rosja i Prusy ograżyły Rzeczpospolitą z ponad 300 tys. km² jej terytorium (Rosja ok. 250, Prusy ok. 58).

Niedawne mocarstwo skurczyło się do ok. 212 tys. km² – było teraz małym państwem buforowym z marionetkowym królem i rosyjską armią.

Jakby tego było mało, wpływowa na dworze Katarzyny II frakcja Zubów parła do ostatecznej likwidacji

Jakub Jasiński – poeta, działacz polityczny, generał. Zginął w obronie Pragi przed wojskami rosyjskimi

państwa polskiego knując nikczemny fortel: sprowokować powstanie i za karę zlikwidować państwo!

W tym celu w grudniu 1793r. Petersburg wymienił na stanowisku rosyjskiego posła (ambasadora) w Warszawie Jakoba Sieversa – zwolennika opcji zachowawczej (zachowania Rzeczypospolitej jako protektoratu rosyjskiego) na Osipa Igelströma, posłusznego wykonawcę najpodlejszych nawet poleceń. Zamiana odbyła się w rosyjskim stylu – nowy poseł rozpoczął „urzędowanie” obcesowo: zignorował polskiego króla, któremu w myśl dyplomatycznej etykiety powinien był się przedstawić, następnie rozbudował w Warszawie policję mundurową i uruchomił wielką rzeszę tajnych agentów, którzy penetrowali środowiska rzemieślnicze, sklepy, kościoły, a nawet przenikali na dwór królewski.

Arogancki Igelström zabronił noszenia Orderu Virtuti Militari oraz publikowania ustaw sejmowych bez uprzedniego ocenizowania ich w ambasadzie rosyjskiej.

Polskich patriotów nie trzeba było prowokować do powstania – oburzeni haniebnymi poczynaniami sąsiadów szybko podjęli konspiracyjne działania zaradcze. Spisek zawiązał się w grudniu 1792 r. na emigracji i na przełomie 1792/1793 w kraju. Głównym ośrodkiem emigracji przedpowstańczej była Saksonia (Drezno i Lipsk), gdzie Ignacy Potocki, Hugo Kołłątaj i Tadeusz Kościuszko zawiązali sprzysiężenie.

Uznano konieczność ustanowienia dyktatury wojskowej i powierzenie jej sławnemu już wtedy generałowi armii amerykańskiej – T. Kościuszcze. Do sprzysiężenia w kraju przystąpili dawni członkowie Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej z czasów Sejmu Czteroletniego, przeważnie masoni.

Przedstawiciele prawicy spisku krajowego byli zwolennikami odrodzenia Rzeczypospolitej z czasów Konstytucji 3 maja, dążyli do przeprowadzenia powstania tylko siłami wojska, bez powoływania pod broń mieszczan i chłopów.

Prawicę reprezentowali: Ignacy Działyński, Andrzej Kapostas, Michał Kochanowski, Michał Wulfers, Stanisław Wojczyński, Ignacy Wyssogota Zakrzewski, Feliks Łubieński, Józef Wybicki, Piotr Potocki, Aleksander Liniowski.

Lewicę, która w czasie powstania przekształci się w jakobinów polskich, reprezentowali zwolennicy działań radykalnych, m.in. Józef Zajączek i Jakub Jasiński.

Osiadłym w Lipsku polskim patriotom doradzał francuski dyplomata Marie Louis Descorches**, który doprowadził do powstania tzw. Komitetu Emigracyjnego. Na początku 1793 r. ów Komitet wysłał w tajnej misji do Paryża Tadeusza Kościuszkę, który miał przedstawić rządowi francuskiemu plan zakładający wzniecenie w Polsce z francuską pomocą „rewolucji całkowitej” i rozpoczęcie wojny z Rosją, Austrią i Prusami.

W czasie przejazdu przez Belgię Kościuszko spotkał się z generałem Charles François Dumouriezem, którego zapoznał z planami przeprowadzenia insurekcji w Polsce. Pozostający w zmoście z Austriakami Dumouriez, plany te później wydał Prusakom, ci zaś oddali je Rosjanom. Paryska misja Kościuszki nie przyniosła zatem zamierzonego skutku, rząd francuski nie złożył żadnych zobowiązań stronie polskiej, zachęcając jedynie do wywołania powstania.

11 IX 1793 r. Tadeusz Kościuszko spotkał się w Podgórzu pod Krakowem z przedstawicielami sprzysiężenia krajowego dla zaplanowania przebiegu powstania. Termin rozpoczęcia insurekcji był kwestią zaistnienia dogodnego momentu. Nie trzeba było długo czekać, bo już w lutym 1794 r. Polsce nakazano zredukować połowę stanu liczebnego swojej armii, a zredukowanymi żołnierzami zasilić armie Rosji i Prus. Był to policzek, na który mogła być tylko jedna odpowiedź: wybuch powstania.

Insurekcja rozpoczęła się 12 III 1794 r., gdy generał Antoni Madaliński odmówił poddania redukcji I Wielkopolskiej Brygady Kawalerii Narodowej i na jej czele wyruszył z Ostrołęki w kierunku Krakowa.

Jednak za oficjalną datę rozpoczę-

Józef Wybicki – pisarz i polityk, autor słów polskiego hymnu narodowego – *Mazurka Dąbrowskiego*

cia zrywu nazwanego później Powstaniem Kościuszkowskim uznaje się 24 marca, kiedy to po odprawie oficerów garnizonu krakowskiego Tadeusz Kościuszko wraz z Józefem Wodzickim

udali się na mszę do kościoła Kapucynów, a potem do domku loretańskiego, gdzie u stóp ołtarza złożyli szable, jakie zostały poświęcone przez gwardiana. Następnie ująwszy szable w dłonie ślubowali, że gotowi są oddać swoje życie dla obrony ojczyzny, po czym około godziny 10 zjawili się na krakowskim Rynku, gdzie odczytano Akt powstania, a sam Kościuszko – jako nominowany owym Aktem na Najwyższego Naczelnika Siły Zbrojnej Narodowej – złożył przysięgę:

„Ja, Tadeusz Kościuszko, przysięgam w obliczu Boga całemu Narodowi Polskiemu, iż powierzonej mi władzy na niczyj prywatny ucisk nie użyję, lecz jedynie jej dla obrony całości granic, odzyskania samowładności Narodu i ugruntowania powszechnej wolności używać będę. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Syna Jego”.

Adam JERSCHINA
„Dziennik Kijowski”

Nowy Zamek w Grodnie, miejsce obrad sejmów w 1793

*) Sejm grodzieński – nazwa połączonych sejmów I Rzeczypospolitej, odbywających się w Grodnie. W 1673 r. Sejm w Warszawie zdecydował, że co trzeci sejm (z wyłączeniem tych, które wiązały się z elekcją króla – konwokacyjnych, elekcyjnych i koronacyjnych) będzie odbywał się w Grodnie. Celem tego postanowienia było zaakcentowanie faktu, że Rzeczpospolita składa się z Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Miasto Grodno zyskało tym samym nieoficjalny status trzeciej stolicy Rzeczypospolitej. Ostatni Sejm grodzieński, zwołany jako sejm skonfederowany przez Rosję, obradował w okresie 17 VI – 23 XI 1793 pod łaską marszałka Stanisława Kostki Bielińskiego. Miał on niezwykle burzliwy przebieg. Od pierwszej jego sesji dochodziło do gwałtownych sporów, rękoczynów oraz interwencji wojsk rosyjskich. Odbywał się po zawarciu tajnej rosyjsko-pruskiej konwencji podziałowej w Petersburgu 23 I 1793 r.

**) Marie Louis Descorches (1749 – 1830) – markiz, pułkownik armii francuskiej, dyplomata. Jako minister pełnomocny w Polsce (VII 1791-X 1792) był rzecznikiem zawarcia porozumienia polsko-francuskiego. Po zwycięstwie konfederacji targowickiej wydany z Rzeczypospolitej. Descorches był zwolennikiem rewolucji francuskiej i popierał jakobinów.

Нові правила видачі робочих віз

У Польщі з 1 жовтня 2016 року вводять нові правила працевлаштування для іноземців. Це ініціатива Міністерства сім'ї, праці та соціальної політики Республіки Польща. Таке рішення спричинене директивою ЄС щодо підвищення рівня безпеки в межах союзу та врегулювання кількості трудових мігрантів і прозорості їхнього працевлаштування, а також зменшення рівня безробіття серед громадян ЄС.

Законопроект викликав неабиякий резонанс як серед роботодавців, так і серед українських працівників, але поки залишає більше запитань, аніж відповідей. Зараз законопроект на стадії розгляду і затвердження комісією. У разі його прийняття, більшість положень, зокрема зміни в працевлаштуванні іноземців на сезонну чи короткотермінову роботу, вступлять в дію з січня 2017 року.

Тож, якою є зараз процедура працевлаштування в Польщі? І чи діятиме надалі запрошення від роботодавця на роботу до Польщі?

Положення, які регулюють роботу іноземців в Польщі сьогодні, базуються на польському законі від 20 квітня 2004 рік.

Громадяни шести європейських країн, а саме Вірменії, Грузії, України, Білорусі, Молдови та Росії, можуть короткотерміново (максимум на 6 місяців на рік) працевлаштовуватись в Польщі за спрощеною процедурою.

Для цього роботодавець всього лиш потрібно зареєструвати свій намір взяти на роботу іноземця (oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi) у повітовому управлінні праці (процедура безкоштовна) та надати працівнику запрошення на роботу в Польщу. Згідно з новими поправками до закону про працевлаштування, запрошення від роботодавця з 1 січня 2017 року не діятиме (не буде підставою для офіційного працевлаштування в Польщі) і не видаватиметься.

До речі, у 2015-му таких зареєстрованих польськими роботодавцями "заяв-освідчень" про намір надати роботу іноземцю було 782 000. Отож, стільки ж іноземців мали поповнити лави працівників Польщі в сферах сільського господарства, обслуговування, легкої промисловості,

будівництва, торгівлі та ін.

Реально ж працювали за ними не більше 500 000 осіб. А це означає, що ще близько 300 000 людей таки знайшли можливість обійти закон. Самі польські роботодавці почали продавати запрошення на роботу в Польщі іноземцям, яким просто потрібна була віза, не збираючись їх працевлаштовувати.

Більшість з них потім просто використали польську робочу візу як можливість виїхати в інші країни Євросоюзу і працювати там (хоча й нелегально, адже польська робоча віза дає право тільки перебувати, але не працювати на теренах Євросоюзу).

Були й інші махінації. Деякі підпільні польські організації обіцяли іноземцям, зокрема українцям, реальні пропозиції роботи і просили пристойну оплату лише за виготовлення запрошення на роботу в Польщу (яке, як вже вказувалось, є безкоштовним), а коли люди приїжджали у домовлене місце на роботу, ті просто не з'являлись, залишаючи іноземців ні з чим.

Як зміниться процедура отримання дозволу на роботу в Польщі?

З прийняттям змін до закону, усі іноземці, що їхатимуть в Польщу на сезонну чи короткотермінову роботу, в обов'язковому порядку повинні будуть отримати дозвіл на роботу. Введуть два типи таких дозволів: дозвіл на сезонну роботу в Польщі (дає право працювати на території Польщі протягом 8 місяців) та дозвіл на короткотермінову роботу в Польщі (дає право працювати на території Польщі протягом 6 місяців).

Процедура отримання дозволу на прийом на роботу іноземця для польських роботодавців стане більш складною, формальною і вимагатиме більше часу і зусиль, а також матері-

альних засобів.

Щоправда, в Міністерстві сім'ї, праці та соціальної політики Республіки Польща, чийм проектом власне і є поправки до закону про працевлаштування, обіцяють деяке спрощення процедури для роботодавців, що вже хоча б один раз законно наймали того ж працівника.

Хто зможе їхати на сезонну роботу до Польщі?

У новому законопроекті прописані права іноземців, що планують стати сезонними працівниками в Польщі, а також умови їх в'їзду на територію Польщі і перебування там.

На сезонну роботу до Польщі зможуть їхати всі охочі. А оскільки кількість працівників, необхідних для виконання сезонних робіт в Польщі, різко зростає у певні пори року (здебільшого весна-літо), то полякам і надалі буде дозволено брати на роботу іноземців, проте тільки в тому випадку, якщо буде доведено, що жоден поляк на таку посаду не претендує чи не погоджується.

У разі отримання дозволу, працювати в Польщі іноземці зможуть протягом 8 місяців на рік у трьох чітко окреслених сферах – садівництво, сільське господарство та туризм.

Таке обмеження допоможе звужити діапазон використання дозволів на сезонну роботу. А швидкому розгляду заявок і адміністративному розвантаженню сприятиме те, що дозволи на сезонну роботу в Польщі видаватимуться старостою.

Ці поправки до закону стосуватимуться тільки тих іноземців, котрі перебувають за межами Польщі, процедуру дозволів на роботу для іноземців, що перебувають в Польщі, обіцяють зробити більш гнучкою.

Які роботи вважатимуться короткотерміновими і хто зможе їх виконувати?

Короткотерміновими вважатимуться усі види робіт, які не підпадають під категорію сезонних, тобто не стосуватимуться сільського господарства, вирощування рослин та туризму... Дозвіл на таку короткотермінову працю (zezwole nie na pracę krótkoterminową) в Польщі можна отримати на 6 місяців. Важливий нюанс: клопотати про такий дозвіл зможуть тільки ті роботодавці, фірма яких до цього моменту існує вже протягом 12 місяців. Дозволи на короткотермінову роботу в Польщі надаватимуться лише росіянам, українцям, білорусам, вірменам, грузинам та молдаванам, а працювати за таким дозволом можна буде як у фізичних, так і в юридичних осіб.

Запрошення на роботу (дозвіл на працю) від воєводи: що воно дає?

Окрім запланованих нововведень, що даватимуть право працювати іноземцю в Польщі (дозвіл на сезонні роботи та дозвіл на короткотермінові роботи), таке право матимуть і ті іноземці (українці), що отримають дозвіл на працю в Польщі від воєводи. Такий дозвіл надає можливість легально працювати в Польщі терміном до трьох років. Більші права мають хіба власники карт побиту.

Якою буде процедура видачі дозволів на роботу в Польщі?

Перед тим, як запросити на роботу українця, необхідно буде протестувати польський ринок праці, щоб переконатись, що ніхто з громадян Польщі не хоче працювати на тій чи іншій посаді, яку роботодавець має надати. Якщо всі умови отримання дозволу будуть виконані, подання внесуть до реєстру, доступ до якого матимуть також консули. Електронна реєстрація заяв на отримання дозволів на роботу для іноземців дозволить консулам при видачі віз до Польщі без посередників оцінювати ситуацію та перевіряти те чи інше подання.

Це повинно вберегти від фальсифікацій реєстрованих заяв. Іноземець, який буде поінформований роботодавцем про реєстрацію подання (договору) і про вписані там умови, на цій підставі буде клопотати про отримання робочої візи до Польщі, а вже по приїзді, коли іноземець зустрінеться з роботодавцем, староста видасть офіційний дозвіл на легальну роботу в Польщі. Таким чином, доступною владі буде інформація про те, як багато іноземців насправді працюватиме на роботодавця і чи було використано дозвіл на роботу в Польщі за призначенням. Спеціальні виконавчі органи будуть перевіряти умови перебування та праці іноземців.

Місце, де проживатиме іноземець (українець), який працюватиме в Польщі, має відповідати національним стандартам, а в разі переїзду чи зміни місця проживання, про це слід повідомити компетентний орган.

Кому відмовлятимуть?

Поправки до закону передбачають також випадки, коли в праві отримання дозволу на роботу в Польщі може бути відмовлено. А саме у випадках, коли подана заява на отримання дозволу на роботу в Польщі для іноземця (українця) не має нічого спільного із бажанням роботодавця реально працевлаштувати його, або є підозра, що працівник бажає використати дозвіл в інших цілях, аніж праця на вказаного роботодавця. Планується запровадити також оплату за реєстрацію заяви про отримання дозволу на працевлаштування іноземця. Коштуватиме це польському роботодавцю 30 злотих.

Зарплата та права

Не може не тішити обов'язок зрівняти заробітні плати іноземців (українців) та громадян Польщі за виконання аналогічної роботи, а також окреслення мінімальної заробітної плати для іноземця у випадках, коли фактичну оплату праці складно вирахувати. Є певні зміни і у процедурі укладення договору з іноземцем: укладається він в письмовій формі, а

перед тим, як буде підписаним, роботодавець повинен надати іноземцю копію цього договору на зрозумілій для потенційного працівника мові. Робиться це, здебільшого, щоб захистити іноземця від шахрайства.

Іноземець (українець) матиме право щонайменше один раз продовжити термін дії дозволу на сезонну роботу в Польщі і один раз змінити роботодавця, не полишаючи територію Польщі, якщо це буде в межах дозволеного періоду (8 місяців).

Якщо іноземець повторно захоче поїхати на сезонну роботу в Польщу до роботодавця, в якого вже працював, хоча б один раз в період останніх п'яти років, то цей роботодавець знову реєструє договір, але на його підставі іноземець зможе подавати документи на робочу візу в Польщі протягом року, коли це відбуватиметься, і двох наступних.

І в такому випадку старості вже не потрібно надавати дані з ринку праці, які би підтверджували нестачу польських працівників для виконання пропонованої іноземцю роботи.

Подаючи документи на візу в Польщу, іноземець повинен буде довести, що матиме там де жити: це може бути договір з роботодавцем стосовно забезпечення житлом, договір оренди, або заява про намір знімати житло і наявність достатньої суми коштів для цього.

Коли зміни можуть вступити в силу?

Перших результатів законопроекту в разі його ухвалення слід очікувати вже з 1 жовтня 2016 року, проте власне процедура оформлення працівників та отримання дозволів на сезонні і короткотермінові роботи в Польщі, а також правило про оплату праці для іноземців на рівні з громадянами Польщі, мають вступити в силу з 1 січня 2017 року.

Законопроект про нові правила працевлаштування в Польщі зараз на розгляді у Комітеті Ради Міністрів Польщі.

Курс польского языка в Польше

Каждому человеку иностранные языки даются по-разному: кто-то сразу ловит все на лету, а кому-то приходится заучивать новые слова, как теоремы Пифагора. Слушатели наших курсов попали в счастливое число способных учеников, которым польский не только очень интересен, но и очень близок, так как большинство имеет польское происхождение и уже достаточно долго изучает польский язык. Этим летом нам удалось соединить приятное с полезным: нам посчастливилось прочувствовать всю красоту природы маленького городка Седльце неподалеку Варшавы, с головой окунувшись в захватывающий мир польского языка и культуры.

С 17 по 30 августа 2016 года слушатели курсов Полонии Харькова активно изучали польский язык на базе Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach (Естественно-гуманитарный университет в Седльце).

Для многих ребят это была первая поездка в Польшу, поэтому языковой курс был очень желанным. Вопреки интересу, будущие студенты летнего курса немного переживали и боялись новой для них страны, но с первой секунды пребывания в Седльце, ребята вдруг почувствовали, что они нашли свой второй дом. Pani Beata Walęciuk-Dejneka и Pan Tadeusz Gos (опекуны-организаторы) встретили нас чаем и вкусным печеньем. Окружив всех безмерной заботой, они не давали студентам скучать.

Мы посетили Urząd miasta (горсовет), встретились и лично поговорили с мэром города, посмотрели региональный музей города Седльце, посетили и устроили маленький «гриль» с песнями и сосисками в музее Ziemiaństwa (быта и хозяйства) в Домброве.

Кроме того, каждый вечер Пан Тадеуш разучивал с молодежью польские песни, что несомненно помогло

ребятам улучшить свое произношение и сблизиться с польской музыкальной историей. Ежедневно в студенческом клубе что-то происходило: танцы, встречи с поэтами, тематические вечера и просто приятные посиделки, главным условием которых были разговоры только на польском языке.

Поскольку помимо группы из нашей Полонии были еще группы из других регионов Украины, студенты смогли узнать много нового о соседних украинских городах во время концертов, посвященных Энергодару и Запорожью.

Во время вечера, посвященному Харькову, мы рассказали о своем родном городе, о поляках, с которыми неразрывно связана история нашего города и о том, что наше общество является важным образовательным и культурным центром в восточной Украине.

Также в один из уикендов для молодежи была организована экскурсия в Музей Сенкевича, который запомнился всем живописной природой и одновременно скромным домом, где родился человек, ставший одним из величайших умов человечества.

Поразила всех и навеки влюбила в себя своей красотой польская столица – Варшава, которая приоткрыла для нас свои тайны. Мы услышали биение её сердца в Музее Варшавского Восстания, прикоснулись к её душе благодаря музыке Шопена, слушая произведения композитора в Королевских Лазенках, и увидели её силу и бессмертие в Старом Городе. Ведь вся Польша, как и её столица, доказала всему миру, что даже будучи полностью уничтоженной, можно восстать из пепла и засверкать своей короной с новой силой, заставив восхищаться этим сиянием весь мир.

Помимо развлечений наши студенты много учились, и делали это с огромным удовольствием, ведь с ними работали лучшие преподаватели UPH (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach), среди которых dr Monika Szymczak, prof. Joanna Kuć, dr hab. Beata Walęciuk-Dejneka, dr Małgożata Jasińska, dr Jacek Kowzan и dr Joanna Pośluszna.

В завершении курса, успешно написав окончательный тест, все слушатели летней школы польского языка

получили сертификаты, которые лично вручала каждому студенту организатор этого замечательного события dr hab Beata Walęciuk-Dejneka.

Во время пребывания украинской молодежи в Седльце нас посетил Генеральный Консул РП в Харькове Януш Яблонский, который пожелал ребятам успехов в учебе и веселого отдыха в Польше. Для всех нас это был очень важный день, поскольку именно Консульство РП в Харькове помогло осуществить мечту многих наших юных студентов – совершить путешествие в Польшу.

Каждый из них хотел лично поблагодарить Господина Консула, ведь такое лето запомнится им очень долго, а многие после него и вовсе решили переехать в Польшу. Это и не странно, потому как Польша волшебна и дивна в своей необычной славянской красоте, которая не оставит равнодушным никого, кто увидел её хотя бы раз.

Каждый студент привез с собой массу воспоминаний, которыми они захотели поделиться в своих отзывах. Приведу только некоторые из них, ведь чтобы вместить все, нужно было бы издать отдельную книгу.

Николай ШАМАЕВ: «Считаю, что эта поездка безусловно мне помогла, поскольку через несколько недель я уезжаю в Польшу на учебу, поэтому в Седльцах я смог почувствовать суть самостоятельной жизни и особенности проживания в Польше. Кроме этого, есть несколько антропологических наблюдений, которые заслуживают отдельного рассказа. Большое спасибо всем, кто организовал поездку».

Татьяна БАРАНОВА: «Могу сказать, что я абсолютно не жалею, что решила поехать. Это были лучшие две недели моего лета, которые стали толчком для дальнейшего развития. Теперь я ещё больше хочу учить польский язык и ещё чаще принимать участие в таких поездках».

Никита СЕЛЕЗНЕВ: «Эта поездка серьезно улучшила мои знания в области польского языка и истории. Хочу еще раз поблагодарить МИД Украины и Польши, а также консульство РП в Харькове за столь приятное путешествие в страну, с которой я планирую связать свое будущее образование (не исключено, что это будет Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)».

Анастасия ГАЛИЧ: «В этом году у меня появилась возможность изучать польский язык в Польше. Я узнала многое о культуре и истории этой прекрасной страны. Понравилось все – занятия, экскурсии, тематические вечера, концерты. Я благодарна за эту поездку».

Анастасия ХАРЧЕНКО: «Каждое путешествие учит человека чему-то новому, открывает иные стороны привычных вещей. Поездка в Польшу подтвердила необходимость больше верить в возможности людей, их потенциал. Научила бережно хранить все, что является частью культурного и исторического наследия народа. Польская культура уникальна и многогранна, ее

хочется изучать. И это путешествие дало нам такую возможность».

Арина ПЕТРОВА: «Поездка в Польшу превзошла все мои ожидания. В ее программу были и интереснейшие экскурсии, и совершенствование языка, и знакомство с культурой и историей Польши, а также много общения и незабываемых моментов. Каждый день был очень насыщенным. Занятия проходили в университете с польскими преподавателями, среди которых хотела бы выделить пани Беату и пани Паулину. Экскурсии, организованные паном Тадеушем поражали информативностью об истории и культуре Польши. Хочу поблагодарить всех, кто участвовал в организации поездки, заботился о нашем комфорте во время учебы и отдыха. Благодаря огромной мотивации у меня появилось желание учиться в этой чудесной стране».

На прощанье мы все вместе пообещали друг другу, что вернемся, а вернемся мы обязательно, ведь польский язык – это наша жазнь, а Польша – наше сердце и находиться далеко друг от друга мы никак не можем.

Наталья ЕФИМЕНКО
Фото Ирины КАРАСЬ

Эффективные методы преподавания польского языка

12-17 июля 2016 года Центр Развития Польского Образования за границей (Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą) организовал в Люблине курс «Эффективные методы преподавания польского языка». Он был адресован учителям, которые работают с детьми за границей (Украине, Литве, Белоруссии, Испании, Италии, Германии, Эмиратах).

Программа курса была создана по просьбам самих учителей и основывалась на приоритетах политики образования Министерства Образования Польши. Главной целью курса было усовершенствование умений в области преподавания польского языка за границей. Участники обменивались опытом, познавали новые методы преподавания, ломали устаревшие схемы преподавания. Ценность занятий по драматургии, педагогике цирка, музыкально-образовательных уроков отмечали все преподаватели. Функцию руководителя выполняла Пани Халина Кубар-

ска-Клиmek, учитель и консультант в области дошкольной педагогики, которая собрала не только мощных коучеров, которые работали с преподавателями, но и сама была источником для рефлексий и переоценки каждого участника своей работы.

Преподаватель Общества Польской Культуры в Харькове Любовь Сергиенко также принимала участие в этом курсе. После возвращения с Люблина она поделилась приобретенным опытом и материалами с другими преподавателями нашего общества, а также усиленно занялась анализом, корректировкой и разработкой новых методов преподавания.

Любовь Сергиенко с
Халиной Кубарской-Клиmek (слева)
и вице-президентом ORPEG
Йоанной Вуйтович (справа)

Maciej Malinowski Mechanik, technik (akcent)

W archiwum Poradni Językowej Uniwersytetu Śląskiego znalazł informację, że mechanik i technik mają w całej odmianie akcent paroksytoniczny, czyli na 2. sylabie od końca (D., B. mechanika, technika, C. mechanikowi, technikowi, N. mechanikiem, technikiem, Ms. mechaniku, techniku). Jednak w Kulturze języka polskiego Tomasz Karpowicz przeczytał, że wyrazy typu matematyk, botanik przyjmują akcent proparoksytoniczny (na 3. sylabie od końca) w formach fleksyjnych, które mają tyle samo sylab, co forma dopełniacza lp.

W myśl tego należałoby akcentować D., B. mechanika, technika, N. mechanikiem, technikiem, Ms. mechaniku, techniku, ale w celowniku mechanikowi, technikowi, gdyż formy te zawierają o jedną sylabę więcej od pozostałych (odpowiednio pięć i cztery).

Kiedyś musieliśmy wymawiać wyrazy typu mechanik, technik obowiązkowo z przyciskiem na 3. sylabie od końca (z wyjątkiem formy celownika, a w l.mn. z wyjątkiem formy narzędnika).

Obecnie można akcentować te wyrazy na dwa sposoby: albo proparoksytonicznie, albo paroksytonicznie. Takie pozostaje wskazanie Wielkiego słownika poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego.

Słownik ortoepiczny. Jak mówić i pisać po polsku z 1936 r. Stanisława Szobera (s. 185 i s. 500) i Słownik poprawnej polszczyzny PWN z 1973 r. pod redakcją Witolda Doro-szewskiego i Haliny Kurkowskiej (s. 331 i s. 778) podawały, że wyrazy zakończone na -ik, -yk mają akcent proparoksytoniczny, czyli na sylabie 3. od końca, ze względu na ich oczywisty związek z rzeczownikami pochodzenia greckiego i łacińskiego o zakończeniu -ika, -yka.

Należało więc mówić: M. meCHANik, TECHnik, D., B. meCHANika, TECHnika, C. mechanIKowi, technIKowi (tutaj wyjątkowo akcent pada na KO, gdyż w tych formach jest o jedną sylabę więcej), N. meCHANikiem, TECHnikiem, Ms. meCHANiku, TECHniku, a w l.mn.: M. meCHANicy, TECHnicy, D., B. meCHANików, TECHników, C. meCHANikom, TECHnikom, N. mechanIKami, technIKami (tutaj wyjątkowo akcent pada na KA, gdyż w tych formach jest o jedną sylabę więcej), Ms. meCHANikach, TECHnikach.

Dotyczyło to wszystkich wyrazów rodzaju męskiego pochodzenia grecko-łacińskiego, a więc również np. agnostyk, akustyk, botanik, chemik, gramatyk, fizyk, matematyk, muzyk, statystyk. I one miały akcent na 3. sylabie od końca.

Przestrzegając owej ważnej reguły fonetycznej, trzeba się było pilnować, by przycisku proparoksytonicznego nie przenosić z rozpędu na rodzime rzeczowniki zakończone na -ik, np. prawnik czy społecznik (a zdarzało się to dość często, szczególnie przed wojną wykształconym lwowiakom...). Nie wolno było zatem mówić idę do PRAWnika, mam znajomego społECznika, tylko idę do prawnika, mam znajomego społeczNIka.

Dzisiaj zmieniło się ustalenie normatywne co do akcentuacji wyrazów grecko-łacińskich zakończonych na -ik, -yk. Według Wielkiego słownika poprawnej polszczyzny PWN (s. 526 i s. 1169) można te wyrazy akcentować na dwa sposoby: po staremu D., B. meCHANika, N. meCHANikiem, Ms. meCHANiku i po nowemu D., B. mechaNIka, N. mechaNIkiem, Ms. mechaNIku. Tak samo w l.mn.: bądź M. meCHANIcy, D., B. meCHANików, C. meCHANikom, N. mechaNIkami (tutaj akcent pada na KA), Ms. meCHANikach, bądź: M. mechaNicy, D., B. mechaNIKów, C. mechaNIKom, N. mechaNIKami, Ms. mechaNikach.

Identyczne ustalenie dotyczy akcentowania słowa technik.

obcyjezykpolski. interia.pl

Masakra

Słowo *masakra* (fr. *massacre*), użyte jednak nie dosłownie (1. 'zabijanie w bestialski sposób', 2. 'tragiczne wydarzenie z wieloma ofiarami'), tylko przenośnie, należy od pewnego czasu do ulubionych powiedzeń dużej grupy młodzieży.

Wszystko zaczęło się od filmu „Testosteron” z 2006 roku, w którym co chwila z ust bohaterów padało słowo *masakra* (Panowie, to *masakra* jakaś jest). Tak bardzo spodobało się ono części publiczności, że ochoczo włączyła je później do języka.

Tylko że nie bardzo było wiadomo, co dokładnie ma oznaczać nowy twór. Początkowo więc *masakrą* zaczęto nazywać kłopotliwą sytuację, w której ktoś się znalazł, a także same trudności i kłopoty z tym związane (np. *Jechałem dzisiaj autobusem i w środku było tak gorąco, że masakra*] *Jak jutro nie oddam długu Jarkowi, to będzie dla mnie masakra*).

Z czasem *masakra* miała nazywać stan złego samopoczucia,

zmęczenia psychicznego bądź fizycznego. Pojawiły się zwroty typu *Jestem wykończony psychicznie, masakra*; *Ale miałam dzisiaj ciężki dzień, masakra*. Ostatnio jednak rzeczownik *masakra* rozumiany bywa inaczej, wyraża... pozytywne emocje. W gwarze młodzieżowej *masakrą* jest 'coś, co się podoba co jest ładne, atrakcyjne', np. *Widziałem wczoraj na ulicy Kaśkę, wyglądała tak, że masakra, nie mogłem od niej oderwać oczu*.

Oprócz *masakry* funkcjonują wyrazy *masakryczny, masakrycznie* (utworzone przez analogię do *makabra*, fr. *macabre* 'okropność, koszmar' – *makabryczny, makabrycznie*), co znaczy 'świetny, odjazdowy; doskonale, znakomicie'. Młodzi ludzie mówią, że *film był masakryczny* (tzn. świetny) i że *masakrycznie* (tzn. doskonale) się na nim bawili...

Prawdziwy entuzjasta polszczyzny powinien sobie jednak słowa *masakra, masakryczny, masakrycznie* darować...

Pan Literka

Stypendium Gaude Polonia

Narodowe Centrum Kultury ogłasza nabór na półroczne stypendia w Polsce w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Gaude Polonia. Program Gaude Polonia przeznaczony jest dla młodych twórców i tłumaczy z krajów Europy Środkowo – Wschodniej.

Pobyt stypendialny w Polsce będzie trwał od 1 lutego do 31 lipca 2017 r. Stypendyści zostaną wyłonieni w drodze konkursu.

Od kandydatów wymagana jest znajomość języka polskiego przynaj-

mniej na poziomie podstawowym.

Zgłoszenia do udziału w programie będą przyjmowane do 15 października 2016 r.

Wymagane dokumenty:

- wniosek o przyznanie stypendium;
- minimum 2 rekomendacje od twórców uznanych w danej dziedzinie;
- portfolio (w postaci papierowej lub CD).

Wnioski można składać w Instytucie Polskim w Kijowie lub bezpośrednio w Narodowym Centrum Kultury.

Szczegółowy regulamin programu można znaleźć na stronie:

<http://www.nck.pl/gaude-polonia/317677-dokumenty-6/>

Dodatkowe informacje o programie można uzyskać w Narodowym Centrum Kultury w Warszawie:

tel. +48-22-350-95-30, e-mail: bogumila.berdychowska@nck.pl.

Weekend w klasztorze

Weekendowe wyciszenie w ascetycznym otoczeniu. Odpoczynek od zgiełku dnia codziennego. Coraz więcej klasztorów i domów zakonnych w Polsce oferuje turystom spędzenie kilku nocy.

W ramach odwyku od „wyścigów szczurów” można rąbać drewno, pracować fizycznie albo wziąć rower i pojechać do lasu. Można też po prostu słuchać ciszy, którą przerywa jedynie świergot ptaków i cykanie świerszczy.

Opactwo Benedyktynów w Tyńcu pod Krakowem

Znajdujące się na stromym, wapiennym nadwiślańskim wzgórzu opactwo daje możliwość doświadczenia życia duchowego mnichów. Można w nim spokojnie odpoczywać, zażywać spacerów po pięknym ogrodzie, wyciszyć się, kontemplować.

Władze Zakonu proszą o zachowanie ciszy niezbędnej

dla wewnętrznego skupienia się i owocnego przeżycia tego czasu. Rozmowy można prowadzić tylko w pokojach lub w wyznaczonych do tego miejscach.

Brama klasztorna otwarta jest w godzinach 6.00 – 21.30. W godzinach 21.30 – 6.00 na terenie Opactwa obowiązuje cisza nocna.

Sierpniowe noce najpiękniejsze

Nocne niebo w sierpniu rozbłyska feerią spadających gwiazd. To czas największej aktywności Perseidów – roju meteorów, którego orbita regularnie co roku w środku lata przecina się z ziemską. Niektóre drobinki wpadają wówczas w naszą atmosferę z zawrotną prędkością dochodzącą do 60 km na sekundę i spalają się w niej, wydzielając jasne światło i ciągnąc za sobą łunę, by po chwili zgasnąć na zawsze. Największe nasilenie tego zjawiska przypada zwykle na okres między 12 a 14 VIII. Można wówczas zaobserwować kilkadziesiąt rozbłysków w ciągu godziny (najwięcej przed świtem). Nadlatują wówczas od strony gwiazdozbioru Perseusza – stąd ich nazwa Określa się je także mianem tez

św. Wawrzyńca na pamiątkę męczeńskiej śmierci świętego 10 VIII 258 r. w Rzymie. To patron ubogich, piekarzy, kucharzy i bibliotekarzy.

Perseidy pochodzą z komety Swifta-Tuttle'a, która co 133 lata zbliża się do Słońca tak bardzo, że z jej lodowego jądra uwalniają się cząsteczki pyłu. To właśnie one są aktorami spektakli widocznych na pogodnym ciemnym niebie. Ich obserwacje trwają już od dwóch tysięcy lat.

Perseidy to nie jedyna atrakcja sierpniowych nocy. Widoczne są

wówczas także, choć nie tak spektakularne, meteory z roju Kappa Cygnidów. To także dogodny czas do obserwacji planet i planetoid.

* * *

List z wakacji od Jasia: „Tutaj jest pięknie, jestem bardzo zadowolony, dużo leżę i odpoczywam. Bądźcie spokojni i nie martwcie się o mnie.

P.S. Co to jest epidemia?”

* * *

Trzech chłopców przechwala się, który z ich wujków jest ważniejszy:

– Do mojego wujka mówią „proszę pana”, bo jest dyrektorem szkoły! – mówi pierwszy.

– Mój jest biskupem i mówią do niego „ekscelencjo”! – mówi drugi.

– A mój waży dwieście kilo i wszyscy mówią do niego „o Boże”!

* * *

Koleżanka do koleżanki:

– Nie mogę nauczyć męża porządku!

– A co on takiego robi?

– Za każdym razem chowa portfel w inne miejsce.

* * *

Gestapo знаło miejsce pobytu Stir-

litz i zablokowało wszystkie wyjścia z budynku. Stirlitz był sprytniejszy. Wyszedł wejściem.

* * *

Dziennikarka pyta więźnia:

– Czy gdy odsiedzi pan swój wyrok, będzie pan szczęśliwy?

– Nie wiem, proszę pani. Jestem skazany na dożywocie...

* * *

Jasio miał już 5 lat, a jeszcze nic nie mówił. Pewnego dnia mama podaje mu obiad, a tu raptem Jasiu przemówił:

– A gdzie kompot?!

– Jasiu, to ty umiesz mówić!? – zapytała zdziwiona mama

– Umiem

– To dlaczego dotąd nic nie mówiłeś?

– Bo zawsze był kompot!

* * *

– Byłeś dziś u szefa?

– A byłem!

– I wałnąłeś pięścią w stół?

– Wałnąłem!

– I zażądałeś podwyżki?

– Zażądałem!

– I co na to szef?

– Dziś jest w delegacji...

* * *

Co mógłbym dla pana zrobić? – prokurator pyta recydywistę siedzącego na fotelu elektrycznym.

– Czy mógłby pan potrzymać mnie za rękę? – prosi skazaniec.

* * *

W kawiarni dwaj Szkoci przyglądają się pięknym kobietom.

– Podejźmy? – pyta pierwszy.

– Nie, jeszcze nie teraz!

– Dlaczego?

– Najpierw niech zapłacą rachunek.

* * *

Kowalski i Nowak bardzo głośno mieszają herbatę. Wszyscy na nich patrzą. Dostrzega to Nowak i lekko speszony mówi do Kowalskiego:

– Ty, Kowalski! Chyba nie w tą stronę mieszamy...

* * *

Chłodnik

Składniki:

- 2 średnie buraki ugotowane,
- 1/2 szklanki zakwasu buraczanego,
- 3 ogórki świeże,
- 4 ogórki małosolne,
- sól,
- pieprz,
- 400 ml jogurtu greckiego,
- 1/3 pęczka koperku,
- 3 jajka.

Przygotowanie:

Buraki ugotowałam wcześniej, obieram je i ścieram na tarce jarzynowej.

Ogórki korniszony kroję w kostkę, koperek kroję drobno na desce.

Do garnka przekładam ogórki, buraki, koperek, jogurt grecki i mieszam.

Doprawiam solą, pieprzem, podaję z ugotowanymi na twardo jajkami, kawałkami ogórka oraz jogurtem i koperkiem.

Zupę podaję schłodzoną.

Smacznego!

www.polonia.kharkov.ua

POLONIA
CHARKOWA

„Projekt współfinansowany w ramach
sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą”.

Zespół Redakcyjny: Oleg Czernijenko (red. naczelny),
Helena Murawjowa (red. wykonawczy,
opracowanie komputerowe),
Józefa Czernijenko, Bożena Dąbrowska.

Dla korespondencji: Ukraina 61202 Charków
pr. Pobiedy 48 m. 295

E-mail: poloniacharkowa@gmail.com

Adres redakcji: Ukraina 61057 Charków
ul. Mystectw 7/9 m.125
Tel./fax. +38 (057) 757 21 42